

ONLAYN VA MASOFAVIY TA'LIM MUHITIDA PROFESSIONAL INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASI

Matyakubova Kamila

Nukus shahar 1 - sonli texnikum, ingliz tili o'qituvchisi

Matyakubova Rano

Nukus shahar 1- sonli texnikum, ingliz tili o'qituvchisi

Palvanova Rita

Nukus shahar 1 - sonli texnikum, ingliz tili o'qituvchisi

Kaipova Menyura

Nukus shahar 15- umumta'lim maktabi direktori

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17719623>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-noyabr 2025 yil

Ma'qullandi: 23-noyabr 2025 yil

Nashr qilindi: 26-noyabr 2025 yil

KEY WORDS

professional ingliz tili, onlayn ta'lim, masofaviy ta'lim, interfaol metodlar, til ko'nikmalari.

ABSTRACT

Maqolada onlayn va masofaviy ta'lim muhitida professional ingliz tilini o'qitish metodikasi tahlil qilinadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, baholash usullari va real soha misollari yordamida o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Bugungi kunda professional sohalarda ingliz tili kompetensiyasi yuqori talabga ega. Masofaviy va onlayn ta'lim platformalari bu jarayonni sezilarli darajada osonlashtiradi. Korxonada va kasbiy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'rgatishda an'anaviy metodlar bilan bir qatorda interfaol va raqamli vositalardan foydalanish samaradorlikni oshiradi. Shuningdek, global mehnat bozori talablariga javob berish uchun professional sohalarda ingliz tili kompetensiyasi muhim ahamiyatga ega. Kasbiy faoliyatda samarali muloqot qilish, hujjatlarni to'g'ri tuzish va xalqaro standartlarga mos ishlash uchun o'quvchilarni ingliz tiliga chuqur tayyorlash zarur. An'anaviy darslar bilan bir qatorda, onlayn va masofaviy ta'lim muhitida o'qitish zamonaviy pedagogik yondashuvlarni tatbiq etish imkonini beradi.

Onlayn va masofaviy ta'lim platformalari talabalar uchun vaqt va makon cheklovlaridan mustaqil o'rganish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, bu muhit interfaol metodlar, multimediyaviy vositalari va real soha materiallari yordamida til ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Masofaviy ta'lim orqali talabalar o'z bilim va amaliy ko'nikmalarini mustahkamlash, shuningdek, professional kontekstda ingliz tilida samarali muloqot qilish qobiliyatini oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Ushbu maqola onlayn va masofaviy ta'lim muhitida professional ingliz tilini o'qitish metodikasi, interfaol yondashuvlar, baholash usullari va amaliy misollarni o'rganishga qaratilgan. Maqolaning maqsadi — talabalar va o'qituvchilar uchun samarali metodik tavsiyalarni aniqlash va kasbiy ingliz tilini o'qitish jarayonini optimallashtirishga yordam berishdir.

Professional ingliz tilini o'qitishning nazariy asoslari kommunikativ yondashuv va kasbiy kontekstga moslashuvga asoslanadi. Zamonaviy lingvodidaktik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, til o'rganish jarayonida interfaol va amaliy metodlar o'quvchilarning muloqot, terminologiya va tahlil ko'nikmalarini samarali rivojlantiradi.

Onlayn va masofaviy ta'lim muhitida bu jarayon bir necha pedagogik printsiplarga asoslanadi:

1. Talaba markazli yondashuv: O'quvchi o'rganish jarayonining faolligi va mustaqilligiga ega bo'ladi.

2. Kontekstual yondashuv: Kasbiy soha vaziyatlari va real ish materiallari orqali til o'rganish.

3. Interfaollik va kommunikativlik: Talabalar dars davomida bir-biri bilan muloqot qiladi, hamda o'qituvchidan tezkor fikr oladi.

4. Raqamli texnologiyalardan foydalanish: Onlayn platformalar, mobil ilovalar va multimediy resurslari orqali o'quv jarayoni boyitiladi.

Misol: Muhandislik yo'nalishidagi talabalar texnik loyiha hujjatlarini ingliz tilida tahlil qiladi, biznes yo'nalishida esa elektron pochta yozish va prezentatsiyalar tayyorlash mashqlari amalga oshiriladi.

Onlayn va masofaviy ta'limning afzalliklari:

➤ Moslashuvchanlik: O'quvchilar darslarni o'z vaqtida va o'z tezligida o'rganishi mumkin.

➤ Resurslarga keng kirish: Video darslar, elektron kitoblar, terminologiya lug'atlari va professional maqolalarga kirish imkoniyati.

➤ Kommunikativ imkoniyatlar: Zoom, Microsoft Teams, Google Meet kabi platformalarda guruh va juftlik ishlari orqali muloqot ko'nikmalari rivojlantiriladi.

Jadval - 1. Onlayn va masofaviy ta'limda foydalaniladigan metodlar va vositalar

Metod/Metodika	Tavsifi	Misol
Vebinarlar va jonli darslar	Real vaqt rejimida o'qituvchi va talabalar muloqot qiladi	Zoom orqali biznes ingliz tili darsi, savol-javob sessiyasi
Case study (holat tahlili)	Real ish vaziyatlarini tahlil qilish	Muhandislik talabalari texnik loyiha hujjatlarini ingliz tilida tahlil qiladi
Rol o'yinlari	Talabalar professional vaziyatlarni ingliz tilida o'ynaydi	Talaba mijoz bilan ingliz tilida elektron pochta orqali muloqot qiladi
Video va animatsiyalar	Jarayonlarni ingliz tilida vizual tarzda tushuntirish	Texnologik jarayonni tushuntiruvchi animatsiya
Mobil ilovalar (Quizlet, Duolingo)	So'z boyligini oshirish va mashqlar	Talabalar terminlarni o'rganish uchun ilovalardan foydalanadi
Onlayn testlar va viktorinalar	O'quv jarayonini baholash	Kahoot platformasida kurs yakuniy testi

Shunday qilib, 1- jadval onlayn va masofaviy ta'lim muhitida professional ingliz tilini o'qitishda eng ko'p qo'llaniladigan metodlar va vositalarni ko'rsatadi. Jadvaldagi har bir metod o'quvchilarning kommunikativ, terminologik va tahliliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Misollar orqali metodlarning real dars jarayonida qanday qo'llanilishini ko'rish mumkin.

Masalan: Vebinarlar yordamida talabalar jonli muloqot qiladi va o'qituvchiga real vaqt rejimida savol beradi, bu esa an'anaviy darsga nisbatan muloqotni faol qiladi.

Onlayn va masofaviy ta'lim muhitida professional ingliz tilini o'qitishda bir nechta samarali metodlar qo'llaniladi:

1. Interfaol metodlar.

➤ Vebinarlar va jonli darslar: Talabalar real vaqt rejimida o'qituvchi bilan muloqot qiladi, savol-javob va muammolarni yechish imkoniyatiga ega bo'ladi.

➤ Case study (holat tahlili): Real ish vaziyatlari yoki biznes loyihalarini ingliz tilida tahlil qilish va muhokama qilish.

➤ Rol o'yinlari: Talabalar professional vaziyatlarda muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Misol: Biznes yo'nalishidagi talaba mijoz bilan elektron pochta orqali ingliz tilida muloqot qiladigan rol o'yinini bajaradi.

2. Multimedia va raqamli vositalar

• Video va animatsiyalar: Texnik jarayonlarni ingliz tilida tushuntirish va so'z boyligini oshirish.

• Mobil ilovalar (Quizlet, Duolingo, Memrise): Terminologiya va so'z boyligini mustahkamlash.

• Onlayn testlar va viktorinalar: O'quv jarayonini baholash va rivojlantirish.

3. Baholash va monitoring

• Formativ baholash: Har bir darsdan so'ng qisqa testlar va interfaol mashqlar orqali o'quvchilarning bilim darajasi tekshiriladi.

• Summativ baholash: Kurs yakunida loyiha ishlari, prezentatsiyalar va professional yozma ishlar baholanadi.

• Peer review: Talabalar bir-birining ishlarini baholash orqali kommunikativ va tahliliy ko'nikmalarni rivojlantiradi.

Misol: Talabalar onlayn platformada taqdimot tayyorlab, o'zaro baholash orqali ingliz tilidagi muloqot ko'nikmalarini oshiradi.

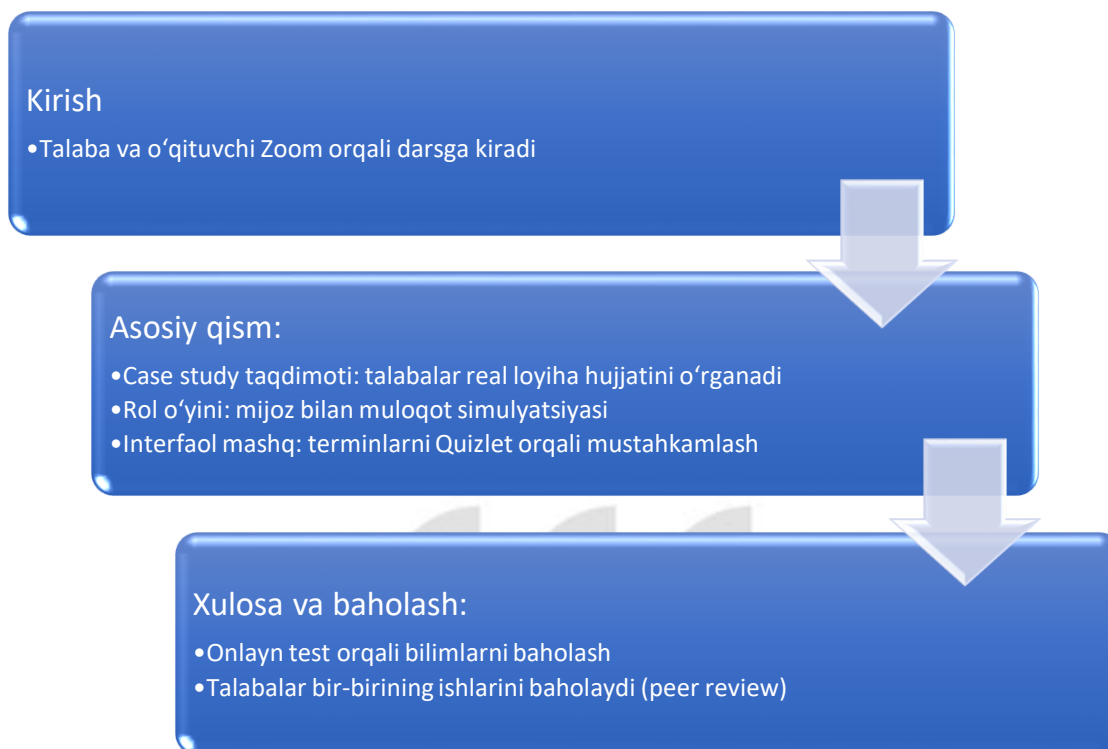
Jadval - 2. Formativ va summativ baholash misollari

BAHOLASH TURI	TAVSIFI	MISOL
Formativ baholash	Dars davomida o'quvchining bilimini tekshirish	Zoom darsida qisqa testlar, interfaol mashqlar
Summativ baholash	Kurs yakunida bilim va ko'nikmalarni baholash	Onlayn prezentatsiya va loyiha ishlari
Peer review	Talabalar bir-birining ishlarini baholaydi	Talabalar bir-birining ingliz tilidagi biznes e-maktubini baholaydi

Shunday qilib, 2- jadval baholash turlarini va ularning dars jarayonidagi rolini ko'rsatadi. Formativ baholash dars davomida bilim va ko'nikmalarni tekshirishga xizmat qilsa, summativ baholash kurs yakunida o'quvchilarni baholashga yo'naltiriladi. Peer review esa talabalar orasida o'zaro baholash orqali kommunikativ va tahliliy ko'nikmalarni rivojlantiradi. **Masalan:**

Onlayn testlar va viktorinalar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini mustahkamlaydi, peer review orqali esa bir-birining ishini baholash orqali ham til ko'nikmalari rivojlanadi.

Jadval - 3. Misol: Onlayn dars jarayoni

Bu 3-jadval professional ingliz tilini o'qitish jarayonini bosqichma-bosqich ko'rsatadi. U darsning kirish, asosiy qism va xulosa bosqichlarini o'z ichiga oladi. Shuningdek, interfaol metodlar va baholash usullarini qo'llash orqali o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi. Masalan: Dars davomida talabalar case study tahlilini amalga oshiradi, so'ng rol o'yini orqali professional vaziyatlarni ingliz tilida o'rganadi va oxirida test va peer review orqali bilimlarini baholaydi.

Amaliy tavsiyalar:

1. Darslarda real soha materiallari va professional kontekstlardan foydalanish.
2. Guruh ishlari va loyiha asosidagi metodlarni ko'proq joriy qilish.
3. Talabalar uchun onlayn resurslarni doimiy yangilash va motivatsiyani oshirish.
4. Baholash tizimini interfaol va ko'p tomonlama qilish.

Xulosa. Onlayn va masofaviy ta'lim muhitida professional ingliz tilini o'qitish metodikasi zamonaviy pedagogik yondashuvlar, interfaol metodlar va raqamli texnologiyalarni o'z ichiga oladi. Ushbu metodlar talabalarni professional kontekstda samarali muloqot qilishga tayyorlaydi, terminologiya va tahliliy ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda mustaqil o'rganish qobiliyatini oshiradi.

Interfaol yondashuvlar, case study, rol o'yinlari va multimedia vositalari yordamida dars jarayoni qiziqarli va samarali bo'ladi. Baholash tizimi – formativ, summativ va peer review elementlarini o'z ichiga olgan holda – talabalar bilimni mukammal nazorat qilish imkonini beradi. Natijada, onlayn va masofaviy ta'lim muhitida professional ingliz tilini o'qitishning metodikasi nafaqat til ko'nikmalarini, balki talabalar kasbiy tayyorgarligini ham oshiradi va ularni global mehnat bozorida raqobatbardosh qiladi.

Adabiyotlar:

1. Richards, J.C., & Rodgers, T.S. (2024). Approaches and Methods in Language Teaching. Ed-2. Cambridge University Press.
2. Bates, A.W. (2025). Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. Ed-3. Tony Bates Associates Ltd.
3. Бешинская Н. В. (2025). Методика преподавания английского языка студентам технических специальностей в университете: дистанционное обучение английскому языку. Проблемы современного педагогического образования, (87-3), 39-42.
4. Karpova, S. (2025). Effective Online Teaching Practices for Professional English Language Learning. Journal of Language and Education, 3, 145-160.
5. Xaitmuratova Z.S. & Salomova G.A. (2025). Ingliz tili darslarida texnologiya va onlayn resurslardan foydalanish. Inter education & global study, 3 (1), 294-300.

